

کارآموزی در مراکز ترتیب معلم

لازم است: دانستن، توانستن، خواستن
قبل از این که دانشجو معلم برای انجام
کارورزی به کلاس وارد شود بایستی علم و
اطلاعاتی چند حاصل کرده باشد.
۱- دانستن:

الف - موضوع و متن درسی را که بعدها
بایستی آن را تدریس کند بداند.

ب - به درسهایی که برحسب ضرورت مناطق
واولویت دررتبه دوم و سوم قرار می گیرند و
بایستی درس بدهد آشنا باشد.

ج - مفاهیمی از تاریخ، جغرافیای کشور و
جهان، معارف اسلامی، تعلیمات اجتماعی و
مدنی را بداند.

د - با علوم تربیتی، فلسفه تربیت، آرای
تربیتی، کلیات روش تدریس و تعلیم و تربیت
اسلامی آشنا باشد.

ه - از روان شناسی عمومی، رشد، تربیتی و
علم النفس آگاه باشد.

و - با اخلاق، اخلاق عملی، اخلاق اسلامی
و اخلاق معلمی آشنایی داشته باشد.

ز - از اوضاع سیاسی کشور و تاحدودی
جهان مطلع باشد.

۲ - توانستن: بخشی از توانائی محصول دانائی
است.

توانا بود، هرکه دانا بود؛ با توجه به این آیه که
لانقف مالیس لک به علم. اما همیشه دانائوسی
دلیل بر توانائی نیست. بسیاری از افراد کم
می دانند اما خوب عمل می کنند. عده ای خوب
می دانند و زیاد هم می دانند اما در عمل به
اندازه دانائی موفقیت ندارند. راه احراز توانائی
بکار بردن دانش است.

هردانستنی راه کار برد خاص خودش را دارد.
مهمترین عامل برای تبدیل دانائی به

هدف کارآموزی: آن است که فردی که داوطلب
تصدی شغلی هست یا کارفرما او را برای انجام
حرفه، پیشه یا تخصصی می خواهد استخدام
کند، برای انجام کار آینده اش مهارت لازم را
اکتساب کند.

چند نوع کارآموزی داریم؟ می توان گفت
به تعداد شغلها (فنون، هنرها، پیشه ها
تخصصها و کارگریها) کارآموزی وجود دارد.

هدف از کارآموزی معلمی چیست؟ هدف
آن است که یک فرد که داوطلب معلمی است برای
تصدی امر آموزش و پرورش مطابق برنامه های
رسمی کشور، حرفه و هنر معلمی را فرا بگیرد.

مشخصه های آمادگی برای تصدی معلمی

الف - علم و اطلاع

ب - مهارت

ج - تعهد کاری

به عبارت دیگر برای انجام هرکاری سه شرط

توانائی تفکر و تمرین است .
 ۳ - تعهد یا خواستن : ممکن است کسی دانش
 لازم را داشته باشد و توان انجام کار هم در او
 باشد ، در عین حال کاری انجام ندهد ، و رغبتی
 بکار نداشته باشد .
 تعهد کاری عموماً " امری روانی است و بعد
 عقلانی و عاطفی دارد .

تعهدات بر اثر عواملی چند برانگیخته می شوند :
 الف - دستزد ، پاداش ، تشویق و امید به
 اینها .
 ب - عرق وطنی ، علاقه به آب و خاک .
 ج - هم خونی ، قومیت ، نسل و نژاد ، سن
 اجدادی ، محبت فامیلی
 د - جهان بینی ، جهان وطنی ، فراماسوگری
 مرام حزبی ، عضویت انجمن ، اعتقاد مسلکی
 ه - انسان دوستی ، گنفوسوسوس
 اگزیستانسیالیزم ، مکاتب فلسفی
 و - اعتقاد مذهبی .

راه و رسم ایجاد تعهد در داوطلبان معلمی
 در ایران اسلامی

از آنجا که معلمان عموماً " با نسل نو
 (نوجوان و جوان) سروکار دارند ، و به آنان
 آموزش می دهند ، نقش مهمی را در مواردی
 اولین نقش را در تشکیل و رشد شخصیتی

هر کدام از تعهدات که انسان احساس کند
 منشاء آثارند . تعهد ، حرکت آفرین و برانگیزاننده
 است . در پاره‌ای تعهدات ضامن اجرای عمل از
 بیرون است .

به پاره‌ای از این محرکها که بعد مادی و
 خارجی دارند در قرآن کریم اشاره شده است از
 جمله توبه ^۹ قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَ
 إِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ
 اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَ
 مَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا
 أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ
 فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
 الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ .

قویترین محرکها انگیزه مذهبی است .
 هر کدام از مذاهب اعم از غیر آسمانی و
 آسمانی موجب و محرک فعالیت هستند . حتی

پذیر است و در تمام طول عمر آمادگی برای اصلاح شدن را داراست، البته کم و زیاد دارد و موارد استثنائی زیاد نیستند.

عجالتاً " برای ما ایرانیان با پیدایش و تحقق انقلاب اسلامی در این ده ساله اخیر ثابت شد که مهمترین عامل ایجاد کننده تعهد اعتقاد توحیدی و شناخت صحیح حضرت خاتم الانبیاء و ائمه اطهار است، عوامل تعهد آور دیگر که بنحوی با اعتقاد به اسلام ارتباط منطقی پیدا کنند اثر دارند.

اهمیت درس کارآموزی داوطلبان معلمی

جریان اجرای کارآموزی معمولاً " در یکسال تحصیلی و هر هفته‌ای یک روز یا حداقل یک نصف روز انجام می پذیرد. اهمیت کارورزی از روی اهدافی که برای آن معلوم شده است بر ملا می شود.

نوجوانان دارند. این نقش و تأثیر از بسیار قدیم محسوس بوده است. و در یونان قدیم سقراط را به اتهام اینکه جوانان را از دین بیگانه می کند محکوم کردند.

قاعدتاً " بر اساس تحارب مشهود نقش اولین و اصلی را پدر و مادر، روی فرزندانشان دارند و معلم اگر از حیث تأثیر در رفتار فراگیران نقش اول را نداشته باشند، نقش دوم را دارند. به لحاظ همین تأثیر، مؤسسات تربیت معلم بایستی داوطلبان معلمی را متعهد و بیروانند.

ممکن است متصدیان تربیت معلم بگویند که در حال حاضر در جمهوری اسلامی ایران داوطلبانی را که برای تربیت معلم می پذیرند در سنین حدود بیست سالگی هستند، و شخصیت آنان به شکلی تکوین و تکامل یافته و تغییر پذیری آنان مشکل و یا اندک است.

پاسخ این اشکال این است که انسان تغییر

معمولا" برای دستیابی به پاسخ هر مسأله یا هر مدعا بهترین راه ، اثبات آنست و اثبات از طریق اقامه برهان ممکن می شود . اقامه برهان هم درباره پدیده های مادی که موضوع طبیعی و فیزیک و شیمی است ، لازم می آید ، وهم در آموزشهای معارف ، تاریخ ، جغرافیا ، ادبیات وغیره . در کلاسهای درس معمولا" شاگردان انتظار دارند که موضوع هر درسی همراه با استدلال بیان شود ، تا اینکه گوش بدهند و قانع گردند ، در غیر اینصورت بعنوان یک گزارش تلقی می کنند .

چنانچه معلم تمرین کافی نداشته باشد ، و موضوع مورد تدریس را نتواند با برهین منظم بیان کند کلاس او مختل می شود ، وانضباط شاگردان برهم می خورد . کارآموزها این تجربه مفید را به داوطلبان معلمی می دهد ، که بدانند برای بسیاری از مطالب مورد آموزش ، بایستی قبلا" برهان اقامه نمایند .

— ضمن کارآموزی ، کار ورز و وسعت دانائی پیدا می کند و بر آنچه می دانست چیزی افزوده می شود . این افزایش علم و اطلاع ، از چند طریق حاصل می شود . اول اینکه وقتی خود را آماده برای تدریس تمرینی می کند ، مجبور می شود مطالعاتی هم بکند . دوم اینکه دبیر مدرس از او چیزهایی می پرسد و ضمن جستجو برای پاسخگویی چیزی فرامی گیرد . سوم اینکه محصلینی که در کلاس ، درس او را شنیده اند سؤال می کنند ، و ممکن است او را به مسائل نوینی توجه بدهند . چهارم اینکه اگر بعد از تدریس تمرینی ، نقادی هم در جمع سایر دانشجویان انجام پذیرد آنجا هم مطالب دیگری مورد بحث و مذاکره واقع می شود .

لطفا" ورق بزنید

اینکه یک جوان برای عهده داری تدریس آماده شود ظاهرا" یک جمله و یا یک کلمه است (معلم شدن) ، اما مستلزم تحصیل علوم و فنونی چند است ، که با عزم ، اراده ، تصمیم و باور در پیچیده اند . همانطور که مسلمان ناب با تقوی کیمیا است ، معلم ورزیده کامل هم کم است .

— کارآموزی ، جوان دانا را توانا می کند و بالاتراز آن کارآموزی ، جوان دانا و توانا را متعهد به قبول منصب معلمی که ارشرفترین مقامات است می کند .

— کارآموزی به داوطلب معلمی می آموزد که چگونه درسهایی را که خوانده و علمی را که تحصیل کرده و درسینه دارد بکار ببندد .

— ضمن کارآموزی داوطلب معلمی جرأت و جسارت ورود به کلاس ، گفتگو با شاگردان طرح کردن سؤال ، پاسخ دادن به سؤال تجزیه و تحلیل موضوعات درسی و سخنرانی کردن می آموزد .

— در کارآموزی است که داوطلب معلمی اعتدال عاطفی و تسلط بر اعصاب پیدامی کند . داوطلب با صحنه ای که در آن ۳۰ - ۴۰ نوجوان پرتحرک ، شاد و کنجگاو اجتماع کرده اند و به لحاظ اجتماع کردن ، فرصت خوبی برای شوخ طبعی زیرکی ، ریز بینی ، دست انداختن یکدیگر برای آنان فراهم شده است ، روبرو می شود . جوانان وقتی تعدادشان بیشتر می شود ، و ازدحام آنان فزونی می گیرد فرصت نکنه سنجی ، شوخی خودنمایی بیشتری پیدامی کنند .

— ضمن تدریس در دوران کارآموزی داوطلبان نظم فکری یا به تعبیری نظم منطقی حاصل می کنند ، و این توانائی یکی از مهمترین ابزار کار هر آموزش دهنده ای است .

— باوجودیکه دانشجو معلمان درس‌هایی بعنوان بررسی کتاب و روش تدریس (کلی و خاص) می خوانند مع الوصف ضمن تمرینهای درس کارآموزی روش تدریس را هم بمعنای واقعی یاد می گیرند. در این رابطه وقتی تدریس نمونه کار روز به پایان برسد، دبیر مدرس می تواند پرسشهایی بکند تا کارورزرا هدایت و توجیه نماید.

سئوالات توجیهی از کارورز بعد از عرضه درس نمونه

پس از انجام تدریس نمونه یا تدریس تمرینی که با حضور جمعی دانش آموز وعدهای دانشجو انجام گرفته، دبیر می تواند بپرسد با چهره‌ی تدریس کردی؟ یا از چه روشهایی استفاده کردی؟ در پاسخ به این سؤال، کارورز بایستی تمام جریان فعالیت آموزشی خود را تجزیه و تحلیل کند، تدابیری را که به ترتیب بکار برده است بازگو نماید، و دلیلی برای هرگز از رفتارش بیاورد.

علوم، اهداف جنبی دیگری رانیز داراست برحسب اقتضای مکان و زمین آنها را هم ظاهر می کند.

در مجموع هفت یا هشت نکته دراهمیت کارورزی عنوان گردید. در صورتیکه از طرف دبیر مدرس کارورزی به این نکات و نظائر آنها توجه بشود کارورزی در سازمان دروس حکم ربه را در ساختار بدن پیدا می کند که در آنجا همه دروس تصفیه می شوند.

هر قدر که دبیر کارورزی به نکات فوق الذکر بیشتر توجه کند و دانشجویان را در درس کارورزی به آن نکات توجه بدهد و آنها را بصورت سؤال

ضمن اینکه کارورز، رفتار خودش را که در جریان تدریس آزمایشی داشته تجزیه و تحلیل می کند، در واقع اولین نقاد کارش، خودش می باشد. بعد از آن ممکن است از جمیع دانشجویانی که ناظر کار او بوده‌اند نیز نظر خواهی کرد، تا هر کدام محاسن و نواقص تدریس دوست خود را که مشاهده کرده‌اند بگویند. و در پایان، دبیر مدرس هم نظرات تکمیلی خود را اظهار نماید، تا دانشجو بشنود و بپذیرد.

— در هر درسی که داده می شود ولو اینکه ریاضی یا فیزیک باشد، معلم غیر از آموزش

کردی؟ تا احیانا" بدانند درس بعدی که متمم اینست، چیست و کم و بیش آنرا بخوانند؟ از کجا فهمیدی که اکثریت دانش آموزان

درسی را که تدریس کردی فهمیدند؟ آیا قبل از تدریس مطلب و موضوعی پیش بینی کرده بودی که بگوئی و آنرا فراموش کردی؟ آن چه بود؟

آیا کلاس و دانش آموزان تو را به جانبی کشاندند که قبلا" پیش بینی آنرا نکرده بودی؟ حالت عاطفی خودت را قبل از شروع به تدریس و بعد از انجام تدریس چگونه می توانی مقایسه و تحلیل و تجزیه کنی؟

چه تدابیری بکار بردی که دانش آموزان دقت و توجه بیشتری به درس و کلاس تو معطوف نمایند؟ چه مقدار آزادی در کلاس خودت به شاگردان دادی و کجا حس کنجکاوی آنان را برانگیختی؟

محمد حسن آموزگار

عنوان کند دانشجویان به اهمیت کارشان بیشتر استشعار پیدا می کنند، و معلمی را جدی تر تلقی می کنند، و در آینده هم که رسماً استخدام شدند و به تدریس مشغول گردیدند با مشکلات زیادی روبرو نمی شوند.

سؤال دیگر اینست که از کارورز پرسیده شود آیا کارت نظم منطقی داشت یا نداشت اگر داشت به چه ترتیبی بود، آنرا بیان کن.

پرسیده شود آیا تدریس ایده آل تو همین بود که انجام دادی یا این ایده آل نبود، اگر نبود چه چیز دیگر می بایستی به آن اضافه کنی؟ پرسیده شود، در کار تدریس خودت چه نوسان و نارسائی داشتی که خودت متوجه شدی، و چرا اینطور شد؟

از اهداف تربیتی (غیر از آموزش موضوع معین شده در طرح تدریس) کدامشان را منظور داشتی و مستقیم یا غیر مستقیم خود متوجه شدی، و دانش آموزان را توجه دادی؟

غیر از ابعاد منطقی و برهانی که در تدریس داشتی، بعد هنری کارت چه بود؟

چگونه این تدریس را به درس قبل مربوط

باید در خوب شدن بچه کنگ کرد بدین ترتیب:

۱- احسان در باره او ۲- قبول الفت او

۳- او را قیلم دادن

۴- او را به ادبهای لازم و مناسب سن او مؤدب رسان